

ПРАВИЛА

Другого Дебатного турніру ім. Василя Овсієнка для студентів юридичних клінік «Права людини в умовах євроінтеграції України» - 2025

Преамбула

Другий Дебатний турнір ім. Василя Овсієнка для студентів юридичних клінік «Права людини в умовах євроінтеграції України» (далі — Дебатний турнір) є тренувальним заходом для студентів/-ок-правників, першочергово — учасників та учасниць юридичних клінік, покликаний розвивати в майбутніх правників навички аргументації та публічних виступів, поглибити знання щодо питань прав людини в умовах європейської інтеграції.

I. Загальні положення

1. Дебатний турнір ім. Василя Овсієнка для студентів юридичних клінік проводять спільно ГС «Українська Гельсінська спілка з прав людини» з ГО «Асоціація юридичних клінік України» у співпраці із Державним торговельно-економічним університетом. Турнір проводиться в межах Програми «Інфраструктура прав людини для України» (2025–2027), яка фінансується урядом Швеції через Шведське агентство з питань міжнародної співпраці та розвитку (Sida), та реалізується Інститутом Рауля Валленберга з прав людини та гуманітарного права за участі Асоціації юридичних клінік України як виконавчого партнера.

2. Дебатний турнір проводиться у Британському парламентському форматі (БПФ). Теми формуються через формулювання «Ця Палата... (пропонує; шкодує, що...; наполягає тощо)». Відповідно — сторона Уряду відстоює позицію «за» певну тезу, а команда Опозиції — проти цієї тези.

3. Загальною тематикою Дебатного турніру є: **«Права людини в умовах євроінтеграції України»**. До початку Дебатного турніру відібрані команди отримують розширений перелік тем. Конкретні теми відбіркових раундів Дебатного турніру визначаються за 15 хвилин до його початку шляхом жеребкування. Тему для півфінального та фінального раунду визначає суддівська колегія. При цьому, ці теми можуть відрізнятися від переліку раніше запропонованих тем, але повинні відповідати загальній тематиці Дебатного турніру.

4. Дебатний турнір проводиться виключно українською мовою.

II. Визначення учасників Дебатного турніру

5. У Дебатному турнірі бере участь 16 команд. Участь у турнірі можуть брати ті, кому вже виповнилося 18 років на момент проведення змагань.

6. У Дебатному турнірі може брати участь лише одна команда від однієї юридичної клініки у складі двох студентів / студенток. Дебатерів для участі у Дебатному турнірі юридична клініка визначає самостійно. Команди (їх учасники/учасниці), які раніше брали участь у Дебатному турнірі, можуть брати участь у цьому турнірі.

7. Для реєстрації у Дебатному турнірі команда повинна заповнити реєстраційну форму, у якій навести аргументи «за» та «проти» у вказаній проблемній темі.

8. У випадку отримання більше 16-ти заявок, команди-учасниці обираються оргкомітетом на конкурсній основі за результатами оцінки аргументації проблемного питання у реєстраційній формі.

9. Про результати відбору команди повідомляються на зазначені у реєстраційних формах електронних скриньках у термін, визначений в анонсі про проведення Дебатного турніру.

III. Порядок проведення Дебатного турніру

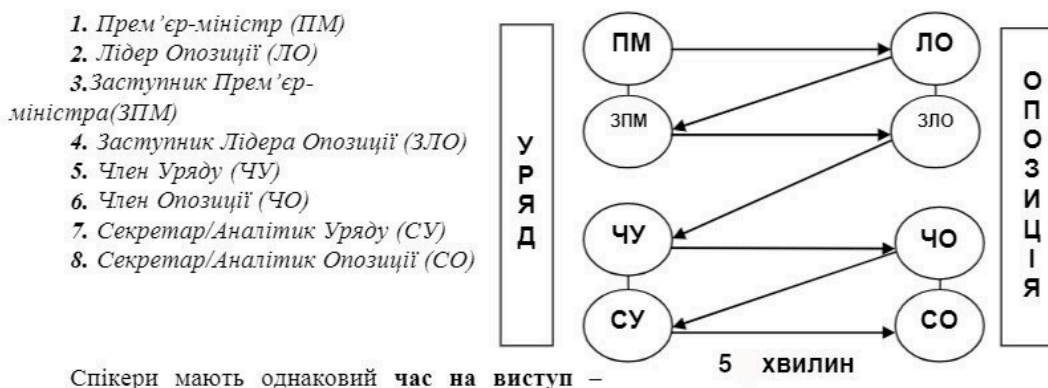
10. Дебатний турнір складається з відбіркового та фінального раундів. За потреби може проводитися півфінальний раунд. Один раунд триває до 90 хвилин і включає у себе 8 виступів до 5,5 хвилин, технічний час на вихід дебатерів до трибуни та їх повернення, а також коментарі та зворотній зв'язок від суддів. Усі раунди є публічними. Час раунду для фінального раунду може бути збільшено до 7 хвилин. Точну кількість раундів організатори повідомляють безпосередньо перед Дебатним турніром.

11. В раунді БПФ беруть участь 4 команди у складі двох людей кожна: перша команда Уряду (1У), перша команда Опозиції (1О), друга команда Уряду (2У), друга команда Опозиції (2О). Кожна команда готується самостійно, не радиться і не погоджує позиції заздалегідь.

12. Кожна команда має 2 ролі:

- Команда Першого Уряду (1У) — Прем'єр-міністр (ПМ) та Заступник Прем'єр-міністра (ЗПМ)
- Команда Другого Уряду (2У) — Член Уряду (ЧУ) та Секретар/Аналітик Уряду (СУ)
- Команда Першої Опозиції (1О) — Лідер Опозиції (ЛО) та Заступник лідера опозиції (ЗЛО)
- Команда Другої Опозиції (2О) — Член Опозиції (ЧО) та Секретар/Аналітик Опозиції (СО)

13. Команди та спікер(к)и виступають у наступній послідовності:

14. За участь у раундах команди здобувають командні бали. У відбіркових раундах учасники та учасниці команд здобувають також індивідуальні спікерські бали.

15. Ролі і, відповідно, послідовність виступів для першого відбіркового раунду визначаються шляхом жеребкування. На наступні відбіркові раунди послідовність виступів та ролей визначаються на основі результатів попереднього раунду.

- У випадку проведення півфінального раунду до нього проходять 8 команд, які набрали найвищі командні бали, які грають у двох паралельних кімнатах. До фінального раунду проходять по дві команди, які здобули перше та друге місце в кожній з кімнат півфінального раунду.
- У випадку, якщо півфінальний раунд не проводиться, до фінального раунду проходять 4 команди, які набрали найвищі командні бали у відбіркових раундах.
- У випадку, якщо після відбіркових раундів на одне з місць у наступному раунді претендує дві або більше команд із однаковими командними балами, до уваги беруться спікерські бали. Якщо за результатами підсумку команди все ще мають однакові бали, до уваги береться результат особистої зустрічі (особистих зустрічей) команд у відбіркових раундах. Якщо ж і у такому випадку неможливо визначити команду-фіналістку, команда визначається шляхом жеребкування.

16. Учасникам та учасницям заборонено користуватися телефонами, ноутбуками, іншими пристроями, використовувати інструменти штучного інтелекту, пошук в мережі Інтернет, спілкуватися з третіми особами для підготовки аргументів безпосередньо перед чи під час раунду. Порушення цього правила може призвести до штрафних санкцій або дискваліфікації команди.

17. Кожен спікер / кожна спікерка виступає з промовою лише один раз. Кожен спікер / кожна спікерка, окрім першого / першої, повинні відреагувати на позиції попередніх спікерів / спікерок. Час промови включає в себе час на запитання та відповіді на них. При цьому, під час виступу команда другого Уряду повинна слідувати позиції першого Уряду, не суперечити їй, проте і не дублювати її.

18. Рекомендована структура аргументу наведена у Додатку 1 до цих Правил.

19. Завдання та ролі учасників та учасниць команд:

- Прем'єр-міністр з 1У (ПМ): Основним завданням ПМ є визначення Предмету дебатов, напрямку дебатов, за потреби — визначення дефініцій, звуження теми; встановлення того, якою буде «лінія» команд уряду, підтримка своєї позиції одним або кількома аргументами (орієнтовна структура аргументу наведена у Додатку 1 до Правил).
- Лідер Опозиції з 1О (ЛО): Основним завданням ЛО є створення «точок зіткнення» між лініями Уряду та Опозиції та презентація позиції 1О, протилежної до позиції 1У. Він / вона спростовує («відбиває») аргументи уряду (наприклад, один зі способів — показує, чому вони не відповідають критеріям — не є важливими, релевантними, доведеними), наводить аргументи на підтримку власної позиції. Основні ідеї, на які спирається

1О, мають бути зрозумілі з промови першого гравця / першої гравчині для того, аби команда 1У мала можливість з ними працювати.

- Заступник Прем'єр-міністра з 1У (ЗПМ): Обидва заступники мають однакові за змістом функції. Заступники повинні відбити аргументи, надані попереднім гравцем команди опонентів та поновити власну лінію аргументації.
- Заступник Лідера Опозиції з 1О (ЗЛО): Обидва заступники мають однакові за змістом функції. Заступники повинні відбити аргументи, надані попереднім гравцем / гравчиною команди опонентів та поновити власну лінію аргументації.
- Член Уряду з 2У (ЧУ) представляє розширення кейсу Першого Уряду, відбиття контраргументів Першої Опозиції (якщо відбиття Першого Уряду було слабким). Під розширенням варто розуміти наведення фундаментально нових аргументів, або істотно покращене пояснення раніше озвучених тез, їх розширене розкриття з урахуванням раніше не озвучених аспектів тощо.
- Член Опозиції з 2О (ЧО) повинен спочатку відбити розширення ЧУ, а потім (вже у власному розширенні) надати нові аргументи проти позиції Уряду (підтримати аргументацію О1 новими аргументами).
- Секретар/Аналітик Уряду з 2У (СУ) Завданням останніх спікерів / спікерок — Секретарів — є підбиття підсумків дебатів від імені їхньої сторони. Він / вона повинен/на проаналізувати, про що сторони сперечались, які аспекти теми зачіпали і чому саме їхня позиція є найобґрунтованішою. Якщо частина важливих аргументів лишилась неопрацьованою, аналітик може відбити їх. Аналітик **не** надає нових аргументів, але може підкріплювати і посилювати раніше наведені. Абсолютно нова інформація не зараховується.
- Секретар/Аналітик Опозиції з 2О (СО) Завданням останніх спікерів — Секретарів — є підбиття підсумків дебатів від імені їхньої сторони. Він / вона повинен проаналізувати, про що сторони сперечались, які аспекти теми зачіпали і чому саме їхня позиція є найобґрунтованішою. Якщо частина важливих аргументів лишилась неопрацьованою, аналітик може відбити їх. Аналітик **не** надає нових аргументів, але може підкріплювати і посилювати раніше наведені. Абсолютно нова інформація не зараховується.

20. Під час виступу спікерів / спікерок, команди опонентів можуть заявляти йому або їй «пункти інформації», за умови дотримання наступних правил:

- «Пункт інформації» — коротке запитання, думка, репліка (до 15 секунд), що заявляється під час виступу команди опонента у незахищений час.
- Перша і остання хвилина промов є захищеними — ніхто не може задавати питання спікеру / спікерці в цей час.
- В інший час своє бажання поставити питання учасник або учасниця ідентифікує встаючи, піднімаючи руку в напрямку трибуни і зазначаючи «пункт інформації».

- Спікер / спікерка може прийняти або відхилити пункт інформації на власний розсуд, проте зобов'язаний/на прийняти хоча б один «пункт інформації».
- «Пункти інформації» заявляються опонентам, тобто Уряд — спікеру / спікерці Опозиції, що виступає; Опозиція — спікеру / спікерці Уряду. Запитання ставиться безпосередньо промовцю / промовиці, який/а виступає.
- Якщо промовець / промовиця відхилив/ла запитання, інший/а (або той/а самий/а) учасник або учасниця, який/а бажає поставити нове, має почекати 15 секунд перед тим, як спробувати поставити нове.
- Якщо промовець прийняв запитання, інший учасник / інша учасниця має 15 секунд, аби його поставити.
- Один «пункт інформації» має включати одне запитання.
- Прийняття «пунктів інформації» та якість відповідей на них можуть впливати на оцінку виступу як учасника / учасниці, якому він заявлявся, так і учасника / учасниці, який/а його заявляв/ла.

21. Після закінчення раунду учасники та учасниці залишають приміщення, в якому проходив раунд, на час, поки судді проводять оцінювання. У перших відбіркових раундах (залежно від структури Дебатного турніру) команди повертаються до кімнати для отримання жезного зв'язку, коли судді їх викличуть.

IV. Оцінювання виступів та зворотній зв'язок

22. Оцінювання команд відбувається у колегіях з двох експертів / експерток, щонайменше один/одна з яких має досвід суддівства / участі у дебатах, а інший/а — експертизу у тематиці Дебатного турніру.

23. У кожному раунді команди здобувають від 1 до 4 місця. Оцінювання відбувається за Рубрикою оцінювання команд (Додаток 1 до Правил).

24. Для визначення місця судді оцінюють виключно зміст промов та внесок команди у дебати у порівнянні з іншими командами, які брали участь у раунді, якщо інше не передбачено цими Правилами. Для оцінки внеску команд у гру судді використовують критерії, наведені у Додатку 2 до Правил.

25. Окремо у кожному відбірковому раунді оцінюється кожен спікер / кожна спікерка відповідно до Шкали спікерських балів (Додаток 2 до Правил).

26. Колегія суддів приймає спільне рішення як щодо командних балів, так і щодо спікерських балів.

27. Спікерські бали не оголошуються до оголошення загальних результатів Дебатного турніру.

28. Протоколи оцінювання командам не надаються.

V. Конфлікт інтересів, етика поведінки під час Дебатного турніру та вирішення спорів

29. Конфлікт інтересів. До суддівства у панелі не можуть допускатися особи, які мають безпосереднє відношення до учасників команд-учасниць раунду, (якщо суддя є тренером/кою, куратором/кою або викладачем/кою учасника або учасниці,

випускником/ицею ЗВО/юридичної клініки, яку представляють учасники та учасниці команди (впродовж останніх 5-ти років)).

30. В будь-якому випадку, усі учасники та учасниці Дебатного турніру впродовж усіх змагань повинні утримуватися від зневажливого ставлення до інших, використання мови ворожнечі чи інших неетичних висловлювань. Під час раундів учасникам та учасницям команд забороняється перебивати інших, голосно між собою розмовляти чи шепотіти або у інший спосіб відволікати чи заважати виступам інших команд.

31. У випадку встановлення порушень цих Правил, залежно від тяжкості, судді можуть винести попередження команді або учаснику / учасниці, або зняти бали / автоматично призначити четверте місце у раунді чи дискваліфікувати команду.

32. Спірні чи нестандартні ситуації (наприклад, неможливість одного / однієї із учасників / учасниць команди виступати через стан здоров'я, інші форс-мажорні ситуації) вирішують судді спільним рішенням або організатори Дебатного турніру.

33. Всі рішення суддів щодо виступу команд остаточні та не підлягають оскарженню.

34. Організатори можуть, за необхідності, вносити зміни до цих Правил.

VI. Нагородження переможців

35. Переможець фінального раунду є переможцем Дебатного турніру і отримує Кубок переможця. Інші місця у Дебатному турнірі не визначаються.

36. Учасники та учасниці команд-фіналісток отримують медалі фіналістів, а учасники та учасниці, які не увійшли до фіналу — дипломи або сертифікати учасника Дебатного турніру.

37. Також у Дебатному турнірі визначається кращий спікер або спікерка.

38. Переможці / переможниці та учасники / учасниці можуть отримувати додаткові цінні призи за участь / перемогу.

ДОДАТОК 1 ДО ПРАВИЛ. ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА АРГУМЕНТА

Чим
ДОВОДИТЬСЯ

Теза	Пояснення	Підтримка	Висновок
Що ДОВОДИТЬСЯ	Як ДОВОДИТЬСЯ		

1. Теза

Теза: Чітко сформулюйте основну ідею або твердження, яке ви збираєтеся обґрунтовувати.

2. Пояснення

Обґрунтування: Детально поясніть, чому це твердження дійсне.

3. Підтримка

Підтвердження фактами: Наведіть факти, статистику, дослідження, приклади або цитати експертів, які підтверджують ваше твердження. Пам'ятайте, жодне підтвердження або факт не можуть самостійно вважатись аргументами без належного посилання, а лише підкріплюють його.

4. Висновок.

Заклучна фраза: Підведіть підсумок вашого аргументу, підкресліть основні моменти і ще раз зверніть увагу на важливість вашого твердження. Поясніть, чому ваше твердження важливе.

ПРИКЛАД

Тема: «Легалізація зберігання марихуани для власного вживання повинна бути запроваджена на державному рівні.»

Теза: «Легалізація марихуани зменшить навантаження на систему кримінального правосуддя та зменшить кількість непотрібних арештів за незначні правопорушення.»

Пояснення: «Марихуана є легкою наркотичною речовиною, яка фактично не спричиняє шкоди здоров'ю або спричиняє його на одному рівні з алкоголем (якщо ми говоримо про речовини належної якості), що станом на сьогодні є у продажу лише з віковим обмеженням. Тобто, суспільна небезпечність її вживання як такого є незначною. Проте на контроль за її обігом держава витрачає непропорційно великий ресурс — уповноважені державні мусять виявляти, розслідувати, засуджувати та виконувати покарання. Так, розслідування таких злочинів не є вкрай складним, однак їх масовість насправді призводить до необхідності

залучення значного людського ресурсу. Одночасно із тим, відомо, що наші правоохоронні органи перевантажені.»

Докази: «Дослідження, проведене в штатах США, де зберігання марихуани для власного вжитку, вже легалізоване, показує, що рівень арештів за зберігання марихуани знизився на 80%. Тобто насправді у більшості випадків марихуану зберігають для власного вжитку»

Підсумок: «Таким чином, легалізація марихуани дозволить зменшити навантаження на судову систему. Це дозволить зосередити ресурси правоохоронних органів на боротьбі зі справжніми загрозами, наприклад, із підпільними масовими виробництвами алкоголю чи наркотичних речовин, які дійсно можуть нашкодити значній кількості людей.»

ДОДАТОК 2 ДО ПРАВИЛ. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОМАНД

Критерії	Підкритерії	Зміст
Аргументація	<i>Важливість аргументів</i>	Під важливістю аргументів насамперед розуміється сила і масштаб впливу пропонованої теми на реальну ситуацію/людей, яку команди демонструють через свої аргументи. Чим більшим кількісно або якісно буде продемонстрований командою вплив, тим більш важливим буде їх аргумент.
	<i>Доведеність аргументів</i>	Спікер у своїй промові має довести і обґрунтувати всі озвучені ним тези. Це значить, що судді та/або слухачі мають чітко розуміти причинно-наслідкові зв'язки між тезами та висновками, озвученими опікером, усвідомлювати, що наслідки, про які він зазначає, настануть неминуче або з найбільшою вірогідністю.
	<i>Релевантність аргументів</i>	Релевантністю є відповідність аргументів і пояснень запропонованій темі
	<i>Достовірність аргументів</i>	Аргументи мають ґрунтуватись на надійних фактах і джерелах. Умисне повідомлення неправдивої інформації не допускається.
Взаємодія з опонентами	<i>Спростування аргументів опонента</i>	Всі важливі/ключові аргументи опонента мають бути належним чином спростовані або послаблені наступним спікером. Власні аргументи мають будуватись з урахуванням ідей, наведених опонентами.
	<i>Поновлення власної аргументації</i>	Якщо опоненти обґрунтовано піддали сумніву дійсність наведених командою аргументів, спікери мають поновити власні аргументи.
Стратегія	<i>Координація в команді</i>	Дії в команді мають бути узгоджені. Ідеї гравців всередині команди не мають прямо суперечити одна одній.
	<i>Відповідність ролям</i>	Оскільки основним критерієм оцінки є вклад команди в гру, який забезпечується, зокрема, і виконанням ролей, виконання ролей саме по собі є певною «страхувальною сіткою» і застосовується тоді, коли інакше оцінити перевагу однієї команди над іншою неможливо. Виконання функцій приймається суддею до уваги у таких випадках: 1) Повного невиконання функції (немає поля для суперечки, немає розширення) і т.д.). У цьому випадку невиконання ролей вважається грубим, а виконання ролей безпосередньо пов'язане зі змістом дебатів, і повинно каратися суддями залежно від грубості порушення і від поведінки інших команд.

		Оскільки головною функцією, яку повинні виконати команди, є функція вкладу в гру (наявність аргументації і контраргументації), то в цьому сенсі виконання ролі дорівнює наявності аргументації як такої, і судді не доводиться вибирати між цими поняттями під час прийняття рішення. Прикладом повного невиконання функцій є відсутність розширення. Це ті випадки, коли суддя не може виокремити принципового вкладу у гру другого уряду (переказування аргументів першого столу іншими словами, або наприклад, міркування на тему без прив'язки до теми). Тому команда з одного боку не внесла внесок у гру, з іншого - не виконала конкретну функцію розширення. У такому випадку команда не зробила ніякого вкладу в гру, отже найвірогідніше отримає 4 місце. 2) Виконання ролей не повною мірою, відхилення від функцій гравців, наприклад: - Основний блок аргументації на другому гравці 1О. Це впливає на справедливість гри і ставить командою 1У у завідомо не вигідне становище порівняно з командою 1О - Нові аргументи на промові другого спікера Другої опозиції. Якщо у промові другого спікера другої опозиції є нові аргументи, судді не мають права їх сприймати в якості аргументів, оскільки у інших команд немає фактичної можливості відбити нову аргументацію, що особливо критично, коли останній спікер опозиції не приймає запитання від команд - Невиконання Секретарем уряду або Секретарем опозиції аналізу гри. У цьому разі виконання функцій (ролей) є «сіткою підстраховки», яку застосовує суддя у тому випадку, якщо внесок команд можна порівнювати, коли рівень аргументації однієї команди відповідає рівню аргументації іншої.
	<i>Гнучкість</i>	Команда має бути готова до того, що в процесі раунду раніше заготовлені аргументи можуть втратити релевантність або важливість. Важливо адаптувати промови під ці зміни.
Інші критерії	<i>Структура аргумента, промови, ораторські здібності</i>	Дотримання структури аргумента і промови, використання ораторських прийомів, емоцій є рекомендованим, оскільки в більшості випадків полегшує сприйняття промови та ідей, а отже дозволяє ефективніше донести позицію команди.
	<i>Постановка питань і відповідей на них</i>	Питання мають бути влучними та ефективними, виявляти та підкреслювати слабкі місця в промові опонента. Відповіді на влучні питання мають бути надані повно, чітко і обгрунтовано

ДОДАТОК 3 ДО ПРАВИЛ. ШКАЛА СПІКЕРСЬКИХ БАЛІВ

Спікерські бали

Наведені нижче шкали оцінювання є приблизними та загальними описами; промови не обов'язково мають описувати кожен характеристику, щоб вони відповідали певній шкалі. Багато спікерів та спікерок охоплюватимуть кілька шкал залежно від оцінюваної характеристики – наприклад, їхній стиль може бути в діапазоні 73-75, тоді як їхня активність може бути ближчою до шкали 67-69, а їхня аргументація – найближчою до діапазону 70-72. Судді не повинні вважати жодну окрему характеристику вирішальною самою по собі, а радше повинні прагнути збалансувати всі характеристики промови, щоб отримати спікерський бал, яка здається найбільш доцільною. У цій шкалі «аргументи» стосуються як змісту промови, так і відповідей.

Бали (100)	Опис
80-85	- Аргументи розкривають усі основні питання дебатів і є переконливими. - Аргументи не мають логічних прогалин і їх складно спростувати. - Контраргументи спростовують найважливіші аргументи протилежної сторони. - Структура і виконання ролі бездоганні.
75-79	- Аргументи розкривають більшість основних питань дебатів. - Аргументи мають вагомі пояснення, які вимагають сильної відповіді від інших доповідачів, щоб спростувати аргументи; - Іноді контраргументи можуть не повністю відповідати на дуже добре сформульовані аргументи іншої сторони; але такі недоліки в промові незначні. - Роль виконана повною мірою.
70-74	- У цілому аргументи релевантні, в значній мірі обґрунтовані і здебільшого переконливі та стосуються основних питань. - Іноді зустрічаються прогалини в логічному ланцюжку обґрунтування, поверховість у аргументації (робить його легким і вразливим для опонування), кілька другорядних, неважливих аргументів. - Роль виконана задовільно.
65-69	- У цілому основні аргументи не розвинені та досить поверхнево розкривають основні питання. - Присутні часті прогалини в логічному ланцюжку міркувань (обґрунтовані припущення і допущення), багато аргументів не є важливими, міркування поверхневі. - Роль в цілому виконана.
60-64	- Аргументи не доведені, судження залишились на рівні тез або фактів. - Можуть бути істотно порушені правила. - Роль і функції практично не виконані.
55-59	- Зміст промови не стосується теми. - Промова складна для розуміння. У промові присутні лише голослівні твердження, промова заплутана і збиває з пантелику. - Роль не виконана.